

భాగస్వామ్యం

ఇద్దరు లేదా అంతకంటే ఎక్కువమంది కలిసి ఉమ్మడిగా వ్యాపారాన్ని నిర్వహిస్తే ఆ వ్యాపారాన్ని 'భాగస్వామ్యం' అంటారు. అలాగే ఆ వ్యాపారస్తులను 'భాగస్వాములు' అంటారు.

ఇద్దరు లేదా ఎక్కువ మంది భాగస్వాములు సమాన కాల వ్యవధిలో పెట్టుబడులు పెట్టి ఉంటే, ఆ పెట్టుబడుల నిష్పత్తిలో నే వారికి లాభాలు/నష్టాల పంపకం చేస్తారు.

ఉదా: A, Bలు ₹ x, ₹ y వరుస పెట్టుబడులతో ఒక ఏడాది పాటు వ్యాపారం చేస్తే, ఏడాది చివర వచ్చిన లాభంలో A, Bల వాటాల మధ్య నిష్పత్తి = x : y

ఒకవేళ నష్టం వచ్చినా ఆ నష్టాన్ని ఇద్దరూ x : y నిష్పత్తిలో భరించాల్సి ఉంటుంది.

పెట్టుబడులు సమాన కాల పరిమితుల్లో లేకుంటే లాభాన్ని కింది విధంగా పంచాలి.

P నెలల పాటు ₹ x నెలసరి పెట్టుబడితో A; Q నెలల పాటు ₹ y నెలసరి పెట్టుబడితో Bలు వ్యాపారం నిర్వహిస్తే లాభంలో A, Bల వాటాల మధ్య నిష్పత్తి = Px : Qy

(లేదా)

A పెట్టుబడి × A పెట్టుబడి పెట్టిన నెలల సంఖ్య

B పెట్టుబడి × B పెట్టుబడి పెట్టిన నెలల సంఖ్య

= A వాటా / B వాటా

⇒ $\frac{A \text{ నెలసరి తుల్య పెట్టుబడి}}{B \text{ నెలసరి తుల్య పెట్టుబడి}}$

= A వాటా / B వాటా

= A వాటా / B వాటా

ఒకవేళ A, Bలు పెట్టుబడి పెట్టిన కాల పరిమితులను ఒక యూనిట్ కాలపరిమాణానికి సమానం చేస్తే వారి తుల్య పెట్టుబడులు (Equivalent investments) వస్తాయి. ఈ తుల్య పెట్టుబడుల నిష్పత్తిలోనే వారి లాభాల వాటాలు ఉంటాయి.

ఉదాహరణలు

1. A, B లు ఇద్దరు కలిసి ₹ 12,000లతో వ్యాపారాన్ని ప్రారంభించారు. ఏడాది చివర వచ్చిన మొత్తం లాభం ₹ 1800లో A వాటా ₹ 750. అయితే A పెట్టుబడి?

సాధన:

దత్తాంశం నుంచి B వాటా = 1800 - 750 = 1050.

⇒ లాభంలో A, B ల వాటా నిష్పత్తి = 750 : 1050 = 5 : 7

అంటే A, Bల పెట్టుబడులు కూడా 5 : 7 నిష్పత్తిలోనే ఉంటాయి. పెట్టుబడి మొత్తం 5+7 = 12 భాగాలు అను

కొంటే..

అందులో A-పెట్టుబడి 5 భాగాలు.

$$\Rightarrow \text{A-పెట్టుబడి} = 5/12 \times 12,000$$

$$= ₹ 5000$$

2. A, Bలు ₹ 3000, ₹ 4000 వరుస పెట్టుబడులతో వ్యాపారాన్ని ప్రారంభించారు. వ్యాపారాన్ని నిర్వహిస్తున్నందుకు Aకు నెలకి ₹ 10 వేతనంగా ఇస్తున్నారు. ఒక ఏడాదిలో Aకు వచ్చిన మొత్తం సొమ్ము ₹ 390. అయితే Bకు వచ్చే సొమ్ము?

సాధన:

$$\text{ఏడాదిలో Aకు వచ్చే వేతనం} = 12 \times 10 = ₹ 120$$

ఏడాదిలో వచ్చిన మొత్తం లాభంలో ఈ ₹ 120 తీసివేస్తే వచ్చే నికర లాభాన్ని A, Bలు ఇద్దరూ పంచుకోవాల్సిన నిష్పత్తి = 3000 : 4000 = 3 : 4

$$\text{అంటే నికర లాభంలో A వాటా/Bవాటా} = 3/4$$

$$\Rightarrow \frac{390-120}{\text{B వాటా}} = 3/4$$

$$\Rightarrow \text{B వాటా} = 270 \times 4/3 = ₹ 360$$

$$\therefore \text{ఒక ఏడాదిలో Bకు వచ్చే సొమ్ము} = ₹ 360$$

3. A, B, Cలు కలిసి ఒక వ్యాపారాన్ని ప్రారంభించారు. A నాలుగు నెలల పాటు ₹ 3200 చొప్పున, B మూడు నెలల పాటు ₹ 5100 చొప్పున, C ఐదు నెలల పాటు ₹ 2700 చొప్పున పెట్టుబడులు పెట్టారు. మొత్తం లాభం ₹ 2080. అయితే అందులో ఎవరి వాటా ఎంత?

సాధన:

A, B, Cలు పెట్టుబడులు పెట్టిన కాల పరిమితులు సమానంగా లేవు కాబట్టి వచ్చిన మొత్తం లాభాన్ని వారి తుల్య పెట్టుబడుల నిష్పత్తిలో పంచుకొంటారు.

$$\therefore \text{లాభంలో A, B, Cల వాటాల నిష్పత్తి} = (3200 \times 4) : (5100 \times 3) : (2700 \times 5) = 128 : 153 : 135$$

$$\therefore \text{లాభంలో A వాటా} = \frac{128 \times 2080}{(128+153+135)} = \frac{128 \times 2080}{416} = ₹ 640,$$

$$\text{లాభంలో B వాటా} = \frac{153 \times 2080}{416} = ₹ 765,$$

$$\text{లాభంలో C వాటా} = \frac{135 \times 2080}{416} = ₹ 675$$

4. A, Bలు 4:5 నిష్పత్తిలో పెట్టుబడులు పెడుతూ వ్యాపారాన్ని ప్రారంభించారు. 3 నెలల తర్వాత A తన పెట్టుబడిలో 1/4 వంతును విరమించుకున్నాడు. B తన పెట్టుబడిలో 1/5 వంతును విరమించుకున్నాడు. 10 నెలల తర్వాత వారికి వచ్చిన లాభం ₹ 760. అయితే ఈ లాభంలో ఎవరి వాటా ఎంత?

సాధన:

A, B ల పెట్టుబడుల మధ్య నిష్పత్తి 4:5 కాబట్టి A, B ల పెట్టుబడులను వరుసగా ₹ 4K, 5K అనుకోవచ్చు. (K≠0, ఏదైనా ఒక చరరాశి) దత్తాంశం ప్రకారం..

మూడు నెలల తర్వాత

$$A \text{ పెట్టుబడి} = 4K - 4K \times 1/4 = ₹ 3K,$$

$$B \text{ పెట్టుబడి} = 5K - 5K \times 1/5 = ₹ 4K.$$

మొత్తం 10 నెలల కాలపరిమితిలో

$$A \text{ పెట్టుబడి} = 3 \times 4K + 7 \times 3K = ₹ 33K$$

$$B \text{ పెట్టుబడి} = 3 \times 5K + 7 \times 4K = ₹ 43K$$

$$\Rightarrow A, B \text{ ల మొత్తం పెట్టుబడుల మధ్య నిష్పత్తి} = 33K : 43K = 33 : 43$$

లాభాన్ని కూడా A, Bలు ఇదే నిష్పత్తిలో పంచుకోవాలి.

$$\therefore \text{లాభంలో A వాటా} = \frac{33 \times 760}{(33+43)} = ₹ 330$$

$$\text{లాభంలో B వాటా} = 760 - 330 = ₹ 430$$

5. ఒక భాగస్వామ్యంలో A పెట్టుబడి B కంటే ₹ 10,000 ఎక్కువ. కానీ A కేవలం 8 నెలల పాటు పెట్టుబడి పెట్టగా, B ఏడాది మొత్తం పెట్టుబడి పెట్టాడు. ఏడాది చివర లాభంలో A వాటా, B వాటాకు రెట్టింపు. అయితే A పెట్టుబడి?

సాధన:

$$A \text{ పెట్టుబడి} = ₹ x \text{ అనుకొంటే..}$$

$$\text{అప్పుడు B పెట్టుబడి} = ₹ (x-10000)$$

$$A \text{ మొత్తం పెట్టుబడి} = ₹ 8x$$

$$B \text{ మొత్తం పెట్టుబడి} = ₹ 12 \times (x-10,000)$$

$$= ₹ (12x - 1,20,000)$$

$$A \text{ మొత్తం పెట్టుబడి} / B \text{ మొత్తం పెట్టుబడి} = A \text{ వాటా} / B \text{ వాటా} = 2$$

(∵ దత్తాంశం ప్రకారం)

$$\Rightarrow \frac{8x}{12x - 120000} = 2$$

$$\Rightarrow 8x = 24x - 2,40,000$$

$$\Rightarrow 16x = 2,40,000$$

$$\Rightarrow x = 15,000$$

$$\text{అంటే A పెట్టుబడి} = ₹ 15,000$$

6. ₹ 4000, ₹ 5000, ₹ 6000 వరుస పెట్టుబడులతో A, B, Cలు వ్యాపారాన్ని ప్రారంభించారు. వ్యాపార నిర్వహణ బాధ్యతలను చూసుకుంటున్నందుకు లాభంలో 25 శాతం Aకు చెందుతుంది. మిగతా లాభాన్ని A, B, Cలు ముగ్గురు పంచుకొంటారు. ఐతే ఏడాది చివర B, Cలకు ఇద్దరికి కలిపి వచ్చిన మొత్తం సొమ్ము కంటే Aకు ₹ 200 తక్కువ వచ్చింది. ఐతే ఆ ఏడాదిలో వచ్చిన మొత్తం లాభం?

సాధన:

$$\text{సాధారణత కోల్పోకుండా ఆ ఏడాదిలో వచ్చిన మొత్తం లాభం} = ₹ 100K \text{ అనుకొంటే..}$$

(K-ఏదైనా చరరాశి)

ఇందులో 25 శాతం కంటే ₹ 25K అనేది Aకి చెందుతుంది. మిగిలిన ₹ 75Kను A, B, Cలు వారి పెట్టుబడుల నిష్పత్తిలో పంచుకొంటారు.

$$A, B, C \text{ ల పెట్టుబడుల నిష్పత్తి} = 4000 : 5000 : 6000 = 4 : 5 : 6$$

$$\Rightarrow ₹ 75K \text{ లో A వాటా} = \frac{4 \times 75K}{(4+5+6)} = ₹ 20K$$

$$\Rightarrow A \text{ కు వచ్చే మొత్తం సొమ్ము} = 20K + 25K = ₹ 45K$$

$$B\text{-వాటా} = \frac{5 \times 75K}{15} = 25K$$

$$C\text{-వాటా} = \frac{6 \times 75K}{15} = 30K$$

దత్తాంశం ప్రకారం..

$$45K = (25K + 30K) - 200$$

$$\Rightarrow 45K = 55K - 200$$

$$\Rightarrow 10K = 200 \Rightarrow 100K = 2,000$$

∴ ఏడాది చివర వచ్చిన మొత్తం లాభం

$$= ₹ 2,000$$

7. ఇద్దరు భాగస్వాములు ₹ 1250, ₹ 850 పెట్టుబడులతో వ్యాపారాన్ని ప్రారంభించారు. వచ్చిన లాభంలో 60 శాతం ఇద్దరూ సమానంగా పంచుకొని, మిగతా 40 శాతం లాభాన్ని వారి పెట్టుబడుల నిష్పత్తిలో పంచుకొన్నారు. మొదటి భాగస్వామికి ₹ 30 ఎక్కువగా వస్తే మొత్తం లాభం ఎంత? ఎవరి వాటా ఎంత?

సాధన:

$$\text{సాధారణత కోల్పోకుండా మొత్తం లాభం} = ₹ 100K \text{ అనుకొంటే..}$$

(K-ఏదైనా ఒక చరరాశి)

60 శాతం అంటే ₹ 60Kని ఇద్దరూ సమా నంగా పంచుకున్నారు. అంటే ఇందులో ఒక్కొక్కరి వాటా = ₹ 30K. మిగిలిన ₹ 40Kని ఇద్దరూ పంచుకొన్న నిష్పత్తి = 1250 : 850 = 25 : 17

$$\Rightarrow \text{₹ 40Kలో మొదటి భాగస్వామి వాటా} = \frac{25 \times 40K}{(25+17)} = \text{₹ } \frac{500K}{21}$$

$$\text{రెండో భాగస్వామి వాటా} = \frac{17 \times 40K}{42} = \text{₹ } \frac{340K}{21}$$

$$\text{మొదటి భాగస్వామి మొత్తం వాటా} = 30K + \frac{500K}{21}$$

$$\text{రెండో భాగస్వామి మొత్తం వాటా} = 30K + \frac{340K}{21}$$

దత్తాంశం ప్రకారం..

$$\left(30K + \frac{500K}{21} \right) - \left(30K + \frac{340K}{21} \right) = 30$$

$$\Rightarrow \frac{160K}{21} = 30 \Rightarrow K = \frac{30 \times 21}{160} = 3.9375$$

$$\Rightarrow \text{మొత్తం లాభం} = 100 \times 3.9375 = \text{₹ } 393.75$$

$$\text{మొదటి భాగస్వామి వాటా} = 30 \times 3.9375 + \frac{500 \times 3.9375}{21}$$

$$= 118.125 + 93.75 = \text{₹ } 211.875$$

$$\text{రెండో భాగస్వామి వాటా} = 393.75 - 211.875 = \text{₹ } 181.875$$

8. A, B, Cలు కలిసి ఒక వ్యాపారాన్ని ప్రారంభించారు. A పెట్టుబడి ₹ 4000. ₹ 800 లాభంలో A వాటా ₹ 200, C వాటా ₹ 100. అయితే B పెట్టుబడి?

సాధన:

దత్తాంశం నుంచి..

$$B \text{ వాటా} = 800 - (200 + 100) = \text{₹ } 500$$

A, Bల వాటాల మధ్య నిష్పత్తి = A, B ల పెట్టుబడుల నిష్పత్తి.

$$\Rightarrow \frac{200}{500} = 4000/B \text{ పెట్టుబడి}$$

$$\Rightarrow B \text{ ಪೆಟ್ಟುಬಡೆ} = 4000 \times \frac{500}{200}$$

$$= ₹ 10,000.$$

SAKSHI